

KAS KODUTÖÖDE ÕIGLANE JAOTUS ON VÕIMALIK?

KADRITÄHT

ETTEKANNE SEMINARIL „EESTI MEES JA TEMA SUGU“, 11.11.2019

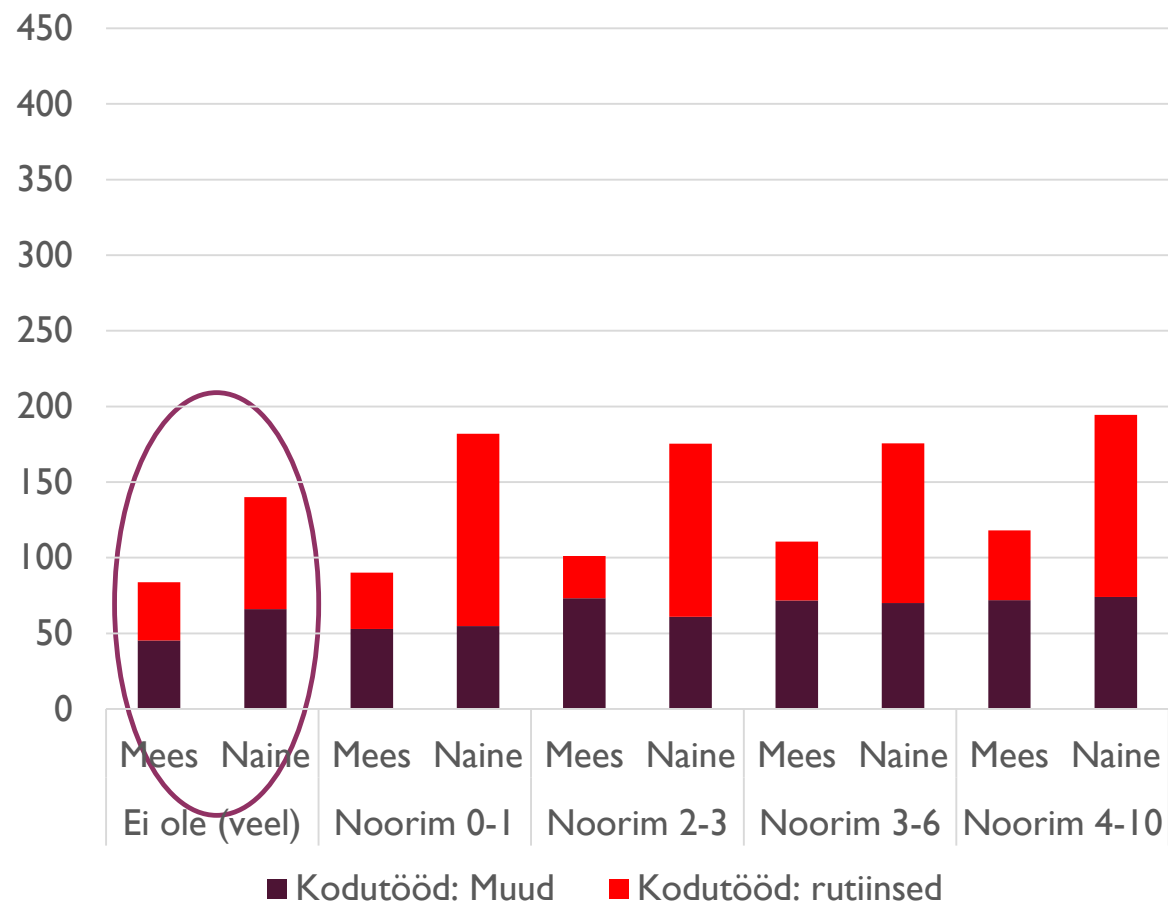
MIKS ON OLULINE UURIDA (KODUST) TÖÖJAOTUST?

- Kõrgem üldisem rahulolu
- Õnnelikum paarisuhe
- Tugevam lapse-vanema (eriti isade puhul) suhe
- Seos palgatööga/tuluga, mis mõjutab omakorda nii lühi- kui pikaajaliselt meeste ja naiste majanduslikku positsiooni (näiteks toetused; pensionid; hooldusõigused paarisuhte lõppemisel)

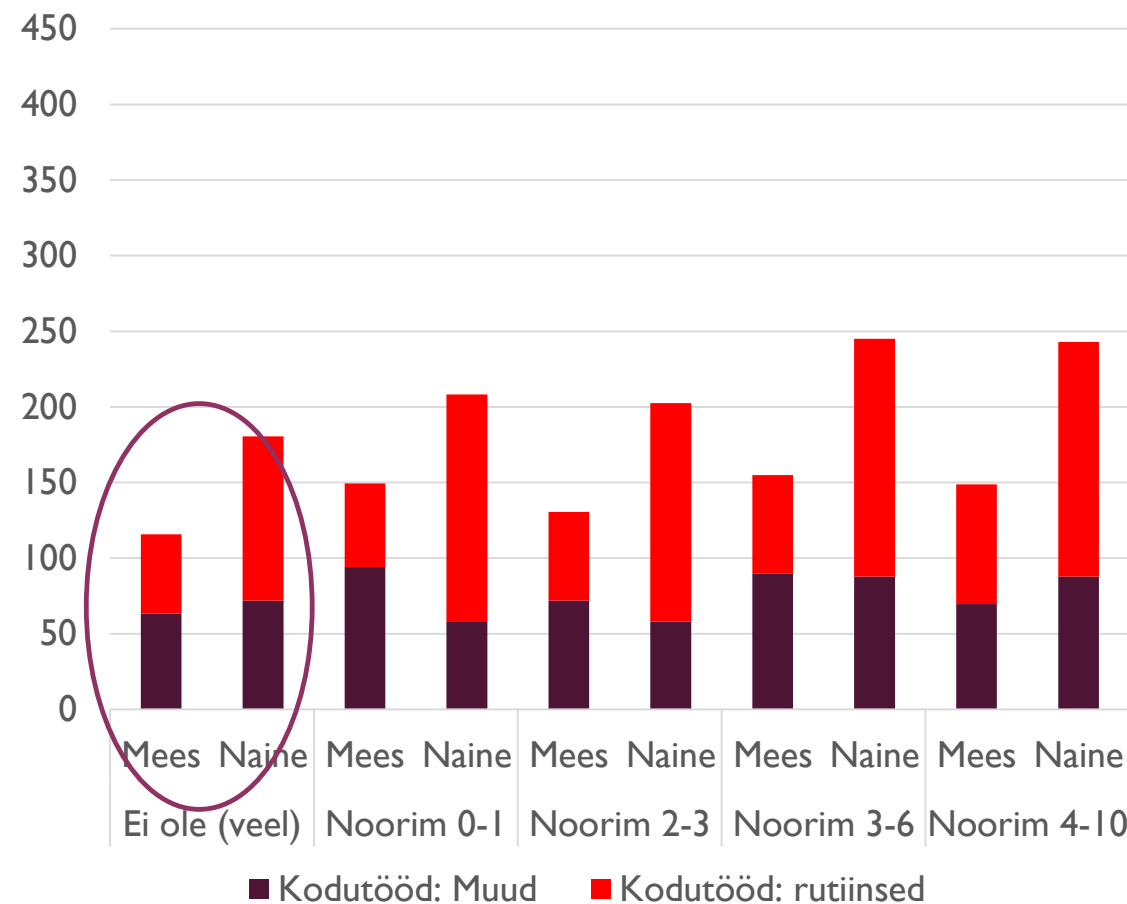
-
- Milline on Eestis paaride kodune tööjaotus?
 - Kas ja kui võrd erineb see teistest maadest?
 - Mis võiks olemasolevat jaotust seletada?
 - Kui õiglasena seda jaotust tajutakse?

Kodutöödele (rutiinsed, so koristamine, söögitegemine, nõudepesu; muu) kulutatud aeg (min/päevas) paaridel, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps

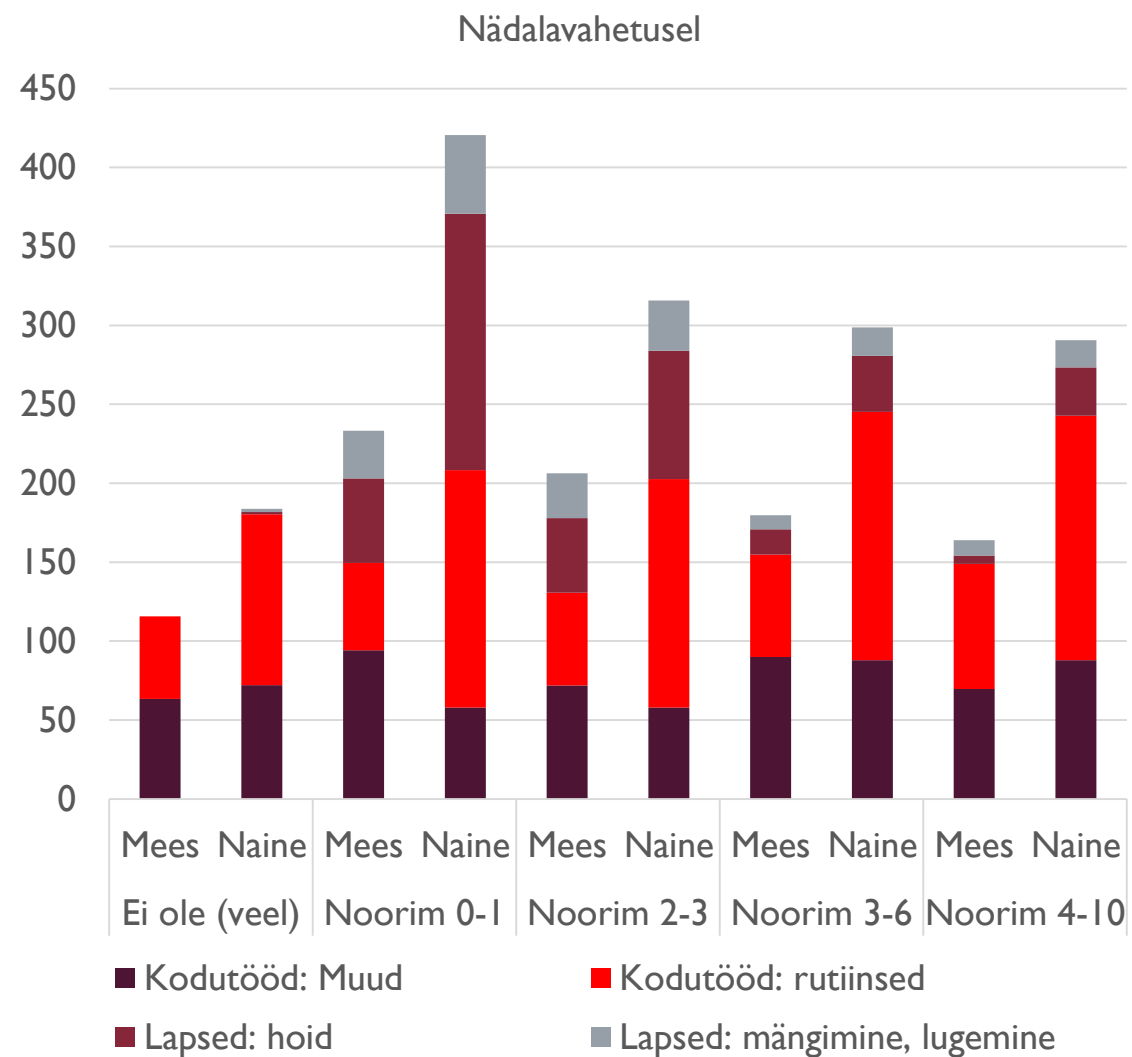
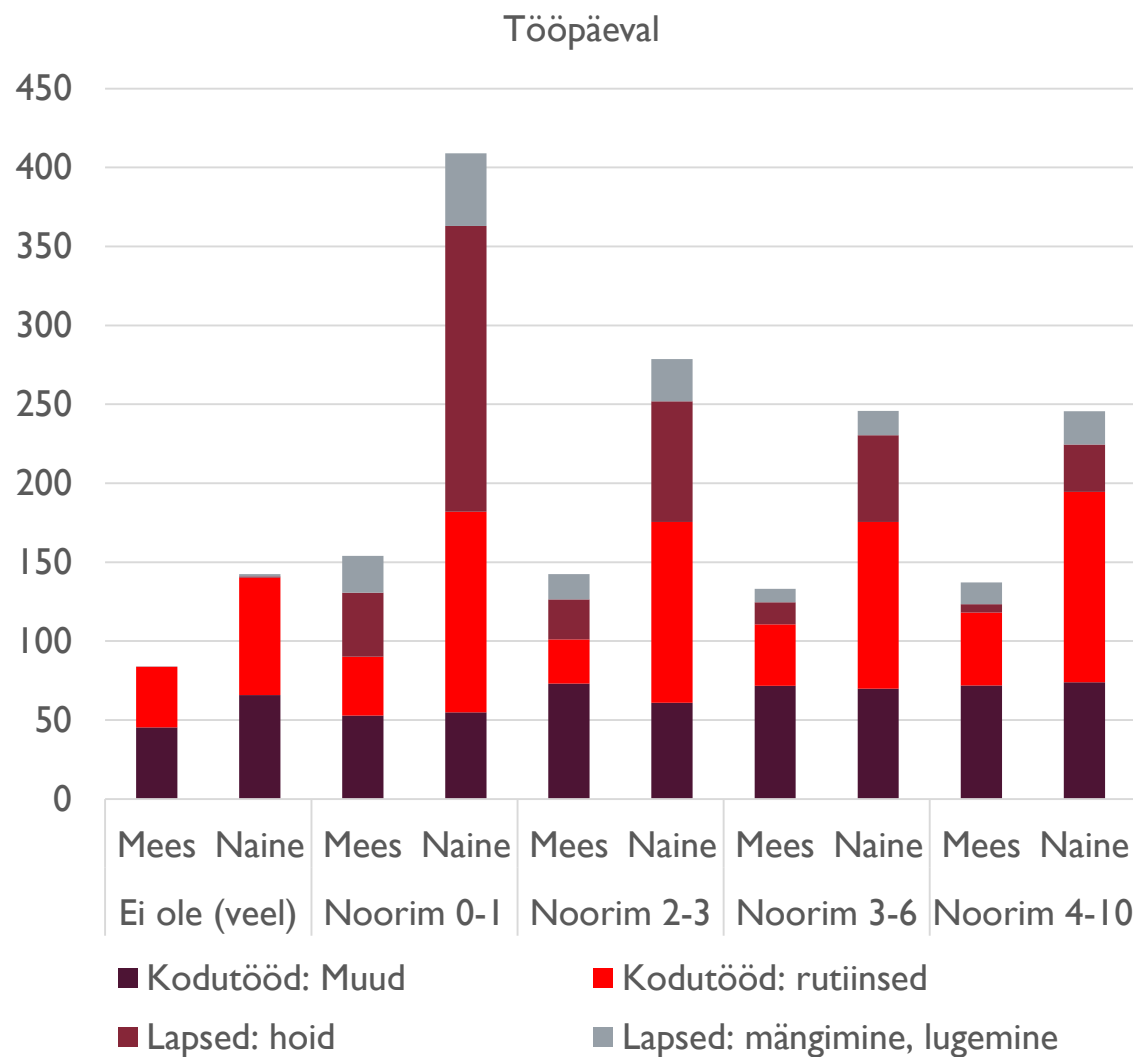
Tööpäeval

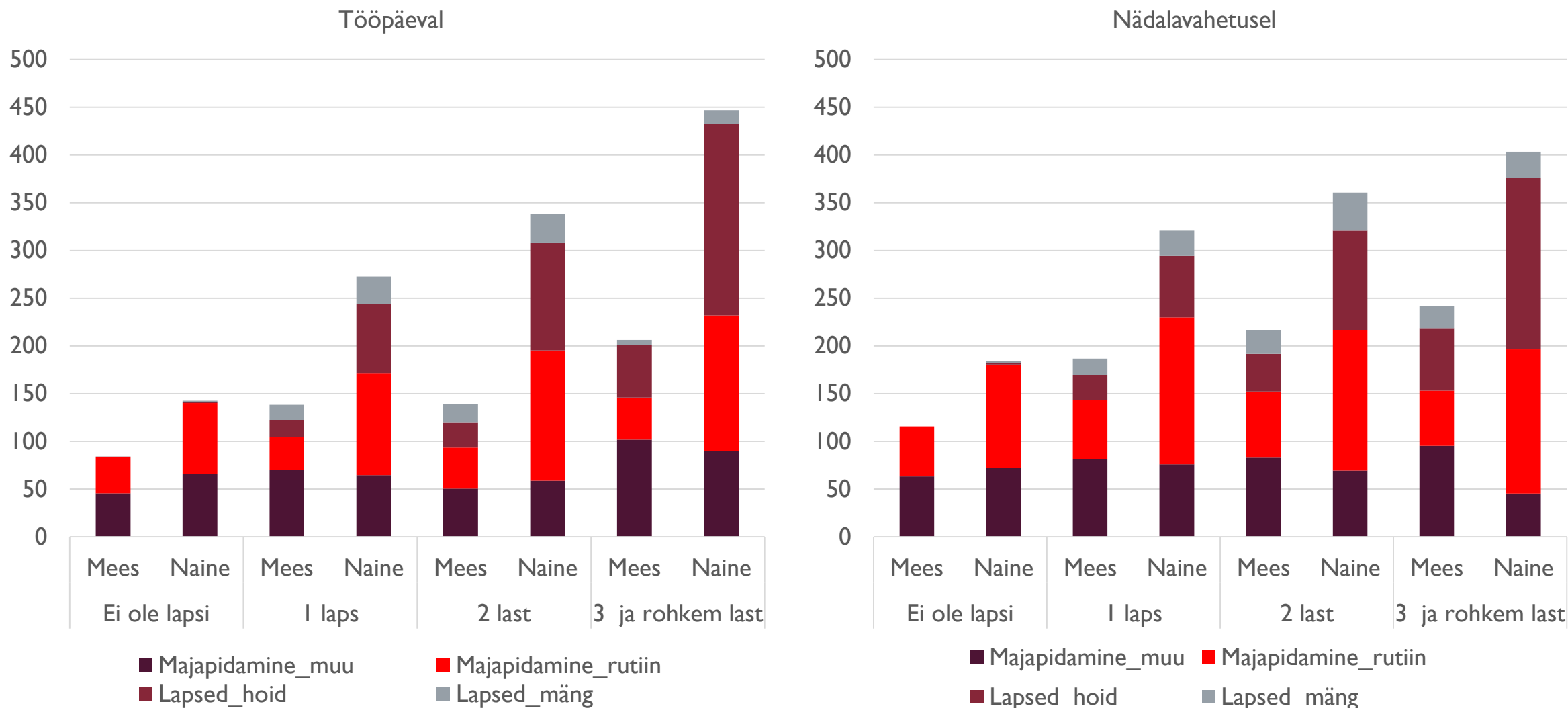
Nädalavahetusel

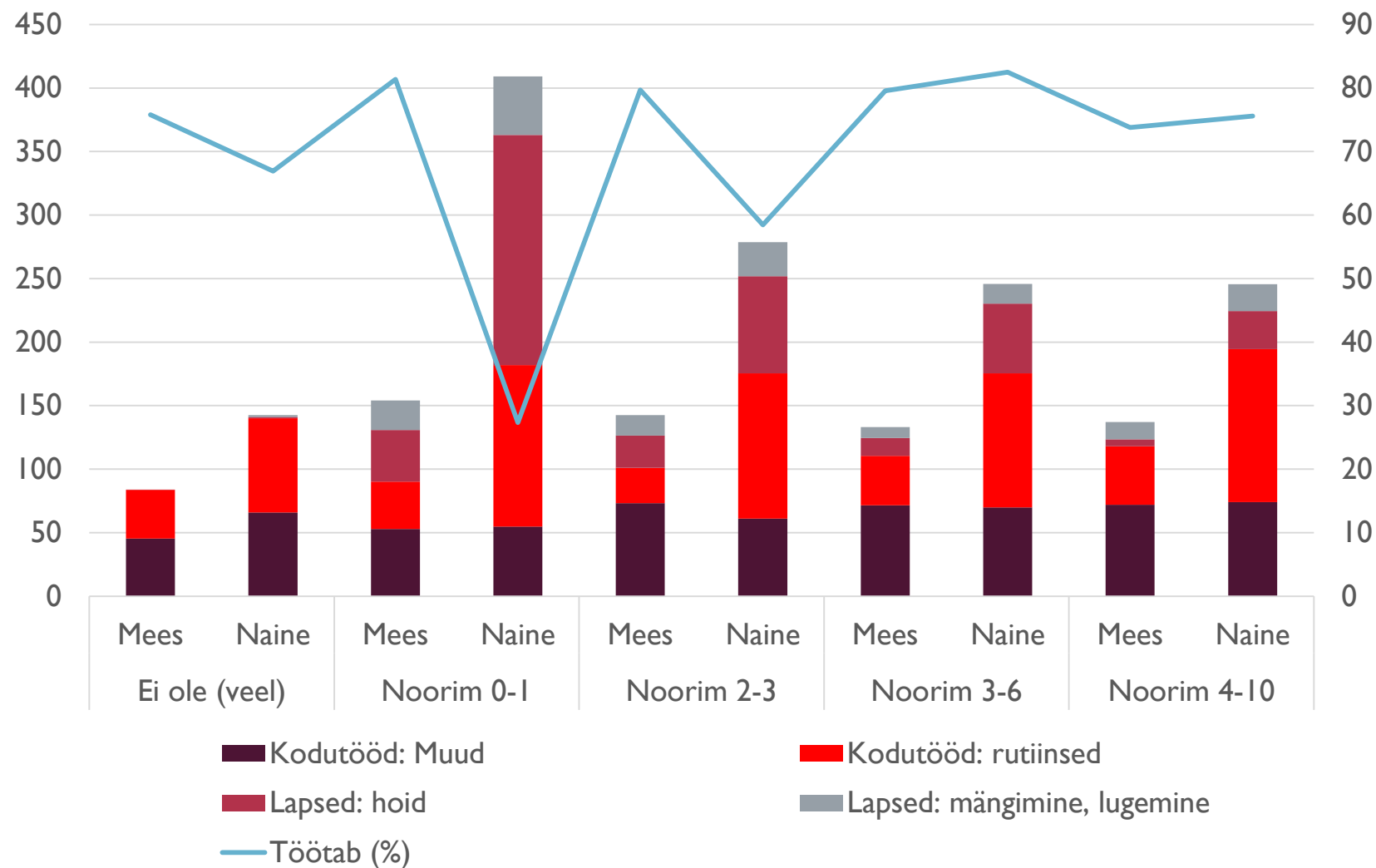
Ajakasutus paarisuhtes (paarid, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps), minutit tegevuse kohta, noorima lapse vanuse lõikes

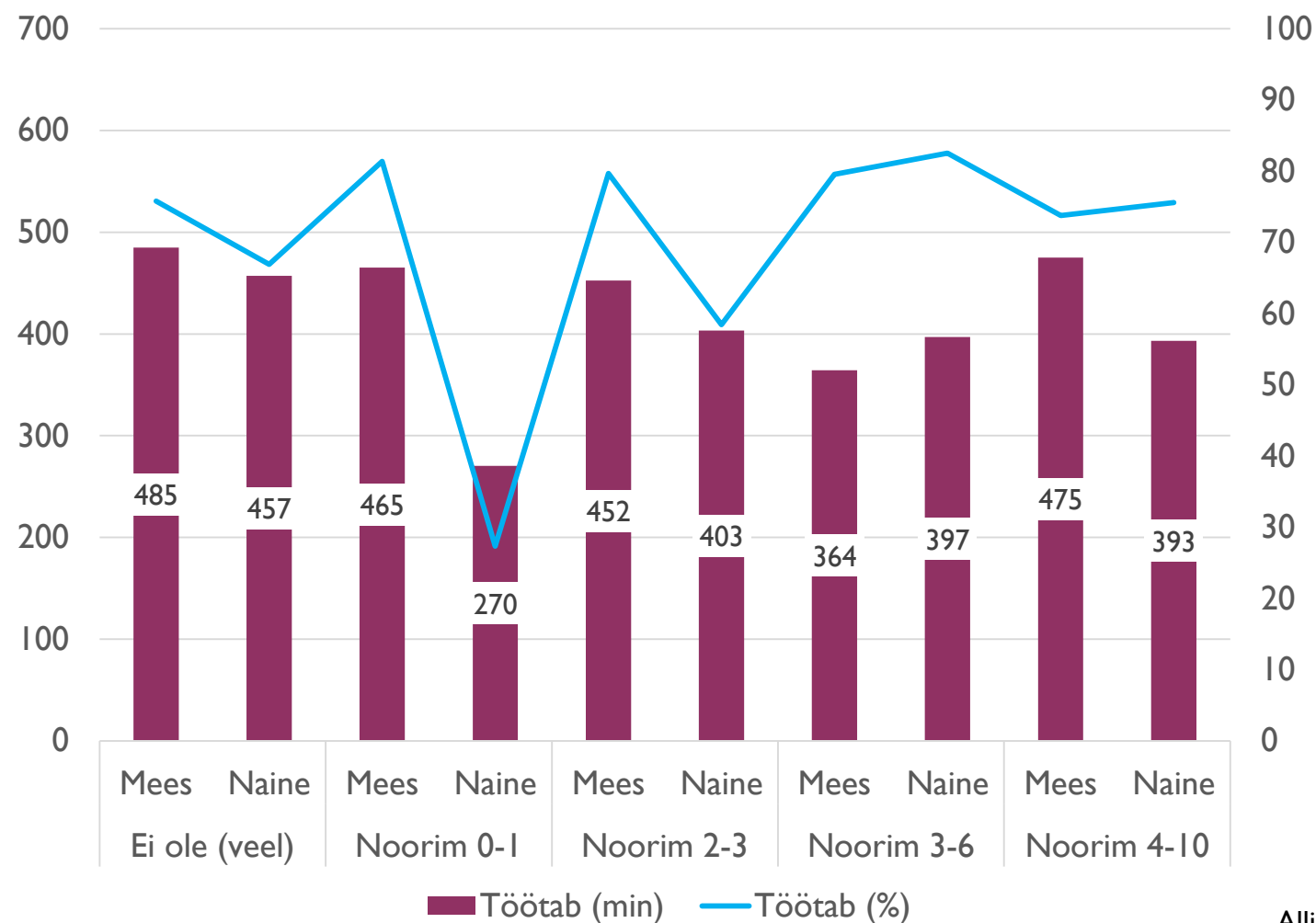
Ajakasutus paarisuhtes (paarid, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps), minutit tegevuse kohta, alla 10-aastaste laste arvu lõikes

Ajakasutus paarisuhtes (paarid, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps), minutit tegevuse kohta, noorima lapse vanuse lõikes (tööpäeval) + töötavad (%)

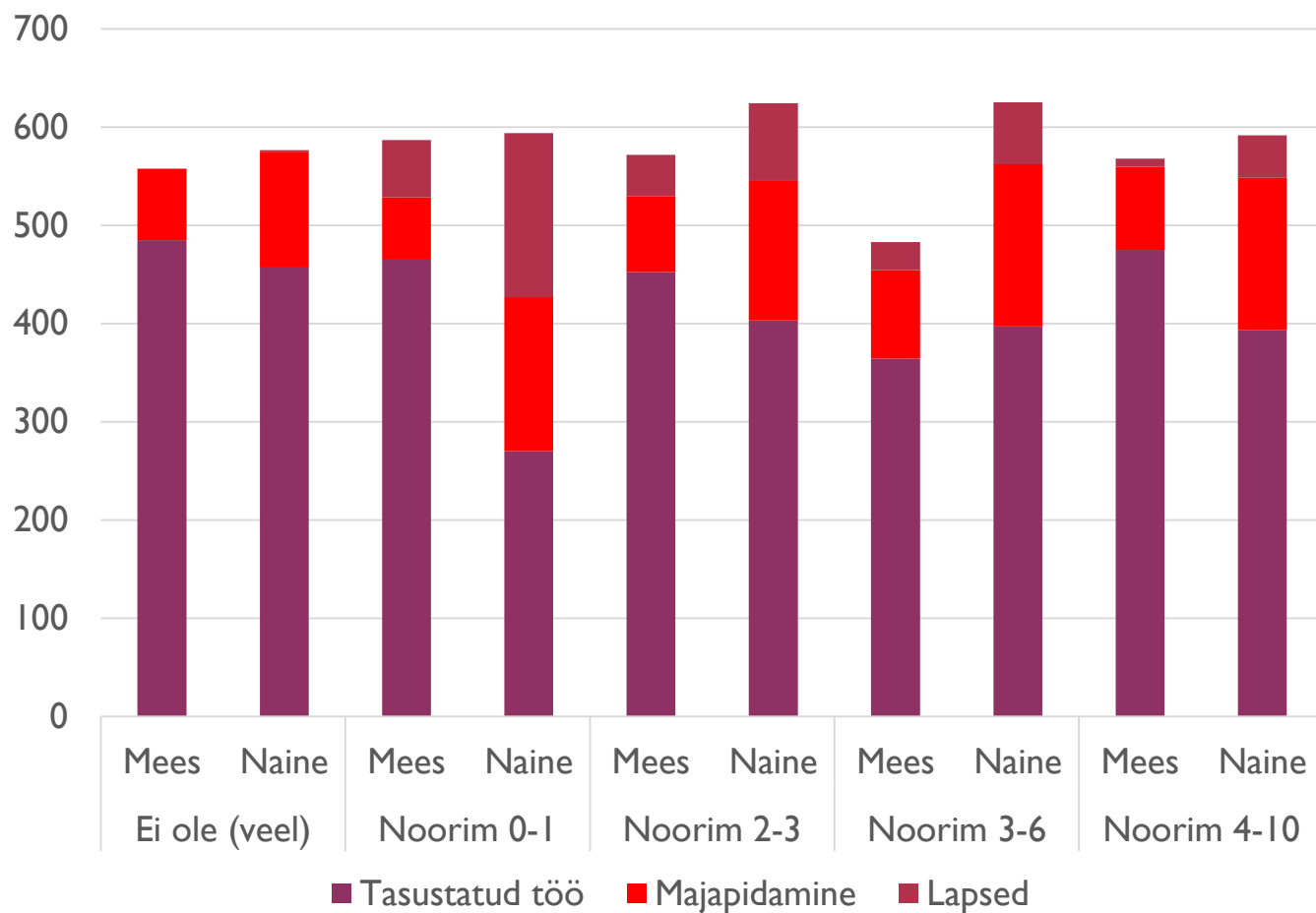

Ajakasutus paarisuhtes (paarid, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps), minutit tegevuse kohta, noorima lapse vanuse lõikes (tööpäevadel) + töötavad (minutit/päevas + %)

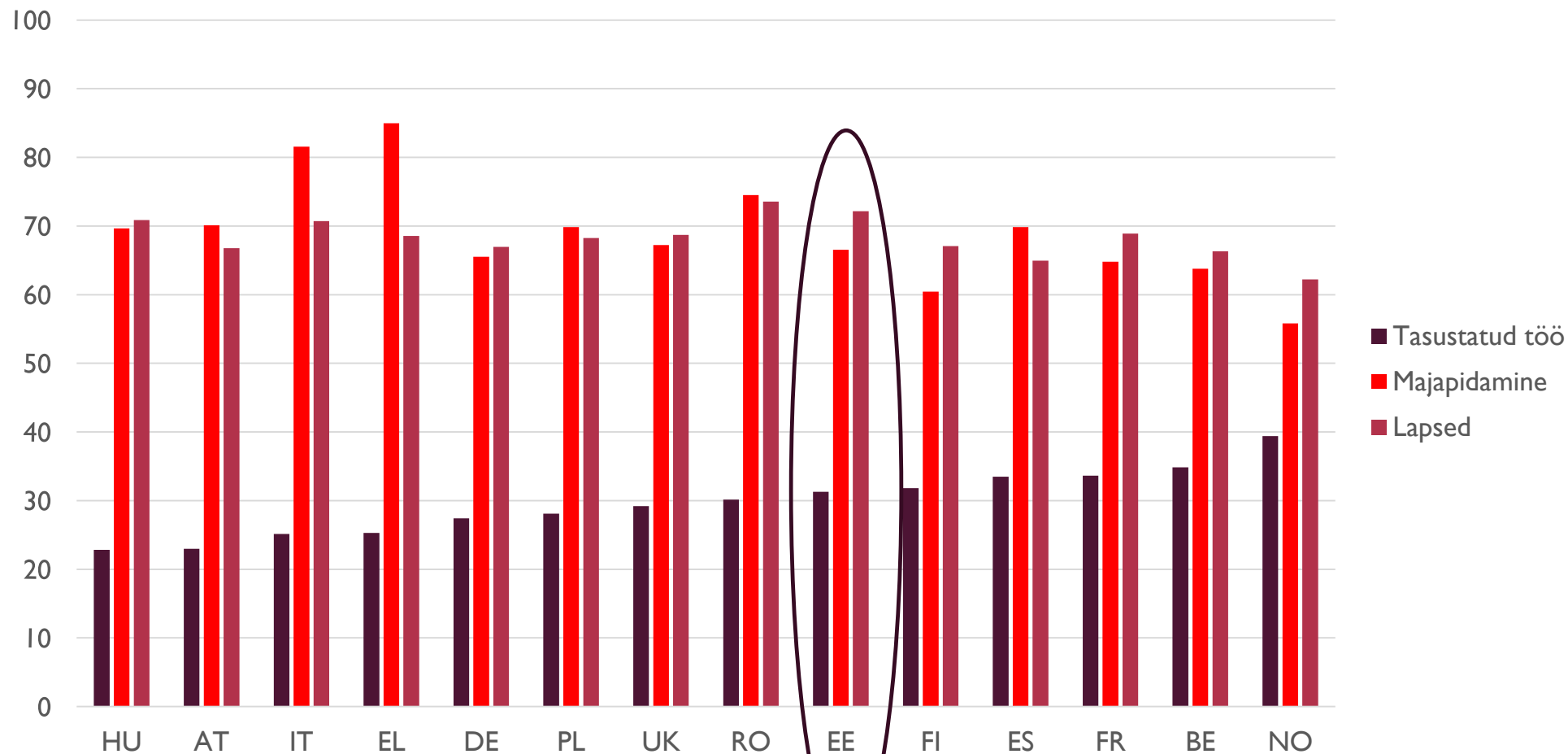
Allikas: Ajakasutus-uuring 2010, autori arvutused

Ajakasutus paarisuhtes (paarid, kellel on vähemalt üks alla 10-aastane laps), minutit tegevuse kohta, noorima lapse vanuse lõikes (tööpäevadel)

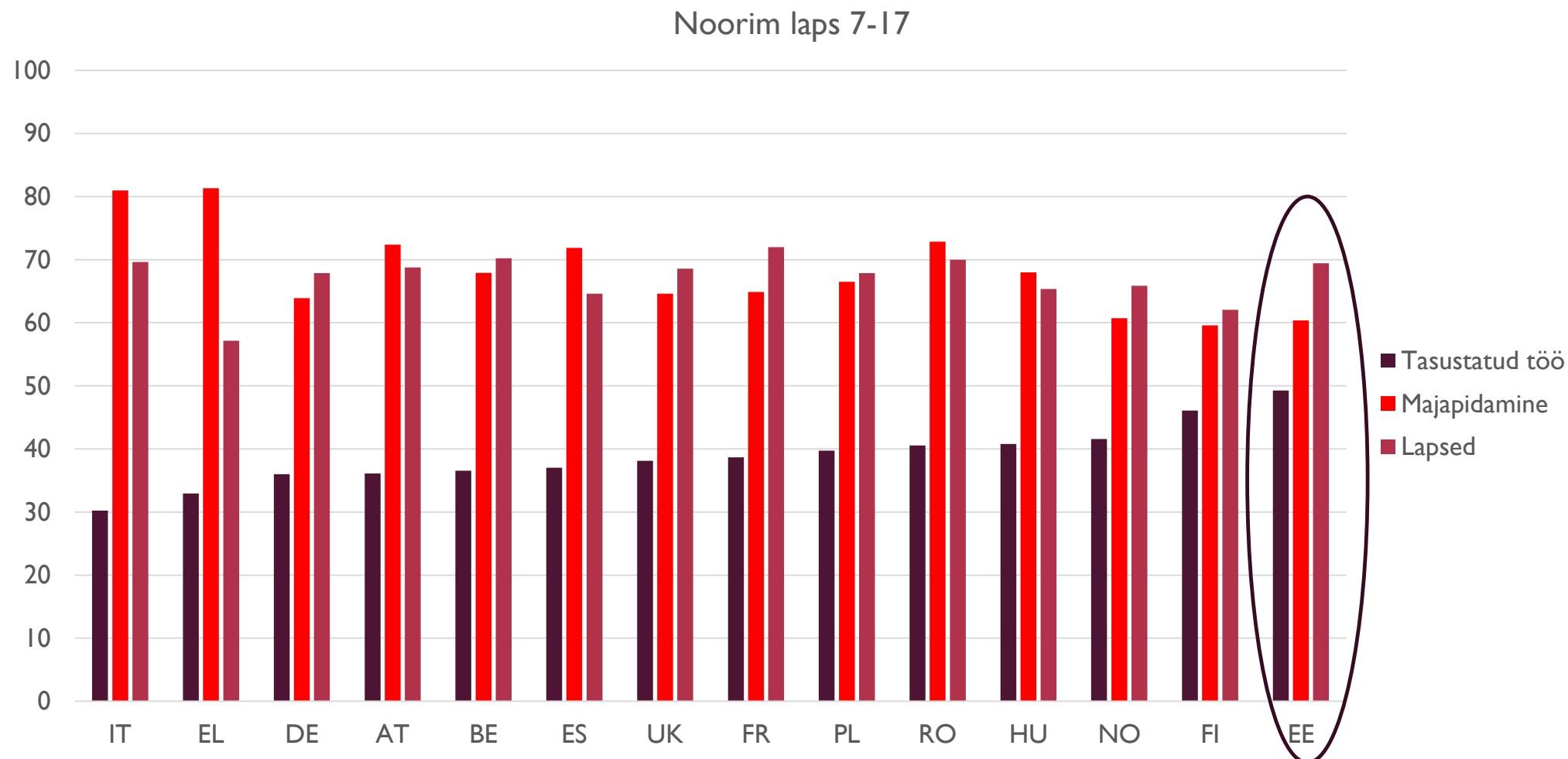
Naise osa (%) paari poolt tegevustele kulutatud ajast;

Noorim laps kuni 6-aastane

Allikas: Eurostat (HETUS 2010), autori arvutused

Naise osa (%) paari poolt tegevustele kulutatud ajast;

MIKS TEEVAD NAISED (JÄTKUVALT) ROHKEM?

Erinevad teoreetilised seletused paaride (koduse) tööjaotuse kujunemisele:

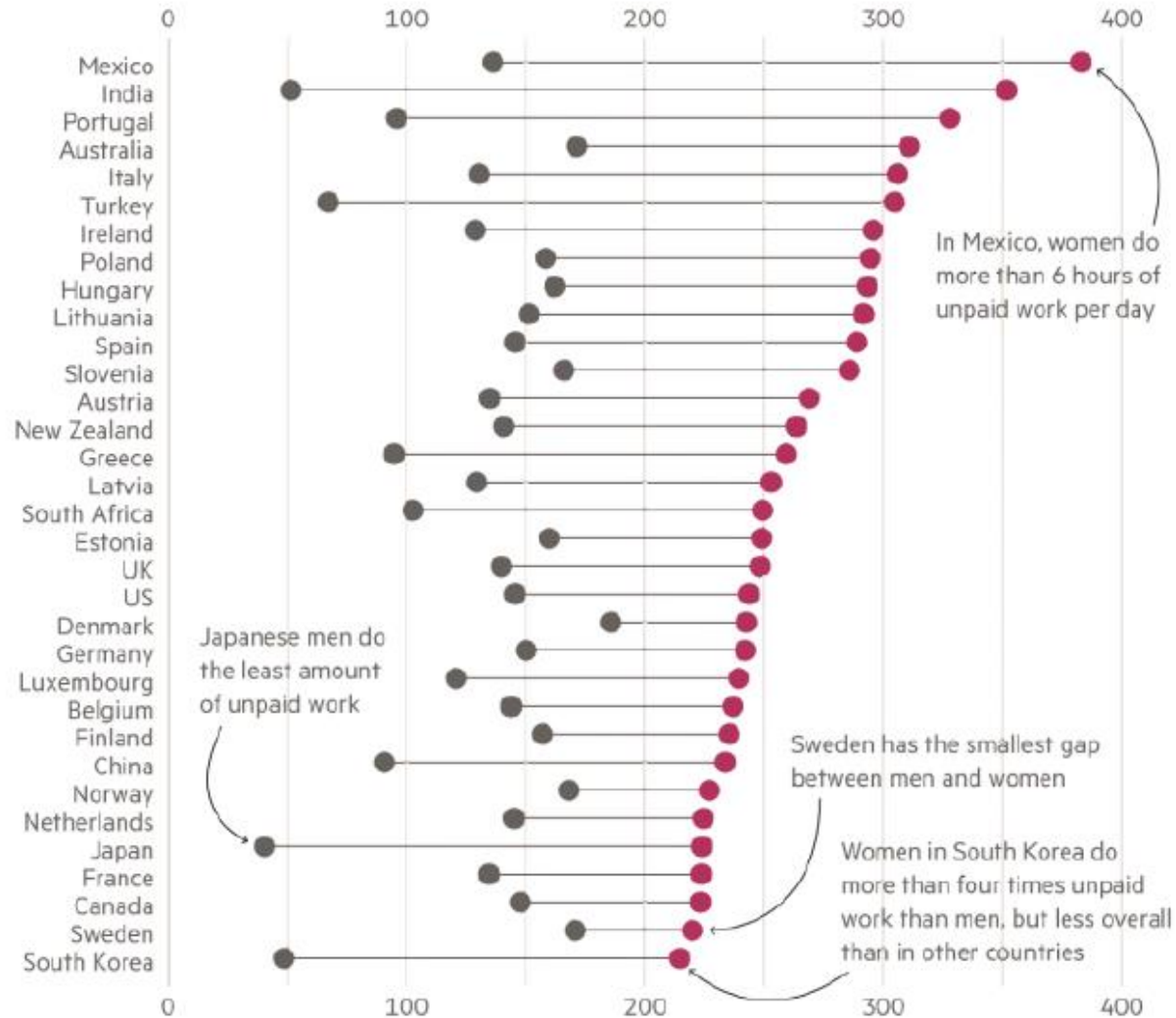
- Majanduslikud (ratsionaalsus, kasu):
 - Partnerite kokkulepe maksimeerimaks kogu perekonna tulemit (neoclassical economics; Becker)
 - Meestel ja naistel on erinevad, potentsiaalselt võistlevad huvid ja erinevad vahendid/võimalused nende realiseerimiseks (economic bargaining models)
 - Kõrgema sissetulekuga naised teevad vähem kodutöid
 - Partnerist enam teenides võivad aga oma panust majapidamistöösse hoopis suurendada kompenseerimaks n-ö soorolli normist kõrvalekaldumist
 - Kõrgema haridusega naised teevad vähem kodutöid
 - Kui ka partner on kõrgema haridusega

- Kontekst, väärtused, normid (sotsioloogilised)
 - Majandusliku sõltuvuse ning vahetuse teooriad – naised meestest majanduslikult sõltavamad, tasustamata tööd peetakse vähem väärtuslikuks
 - Soopõhised teooriad – tööde jaotus vastavalt rolliootustele, identiteetidele, normidele, institutsioonidele, sooideoloogiatele („doing gender“)
- Elukaarepõhised: üle elukaare, sugu mängib erinevat rolli meeste ja naiste identiteetide, hoiakute, ajakasutuse jne konstrueerimisel. Seega nii kodutööde hulk kui ka ajanõudlus selleks muutub elu jooksul

KONTEKST LOEB?

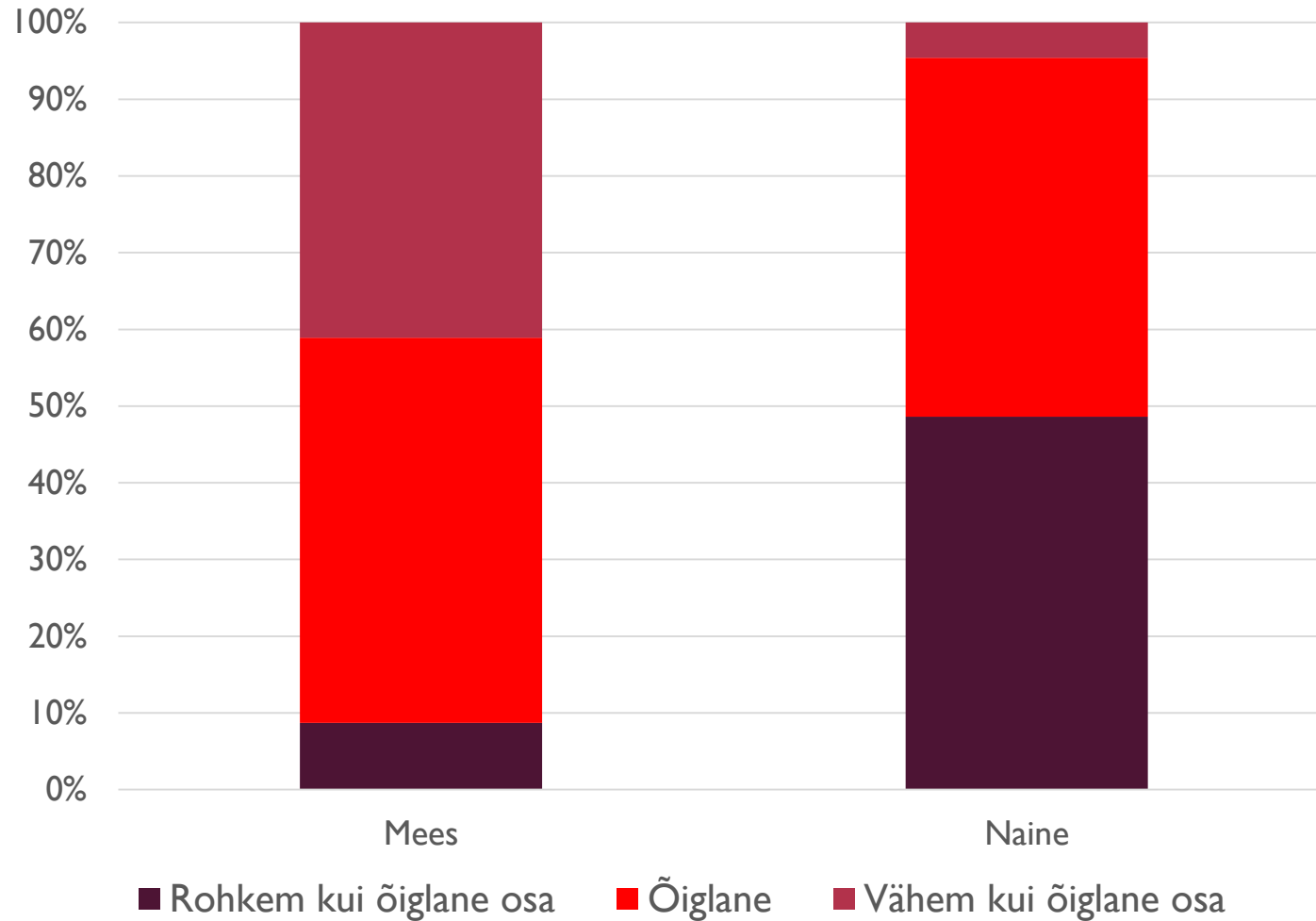
The global gender gap in unpaid work

Time spent in unpaid work* (minutes per day), latest year available ● Men ● Women

*Includes routine housework; shopping; care for household members; child care; adult care; care for

Kui õiglaseks hinnatakse oma panust majapidamistööde jaotusesse (%)

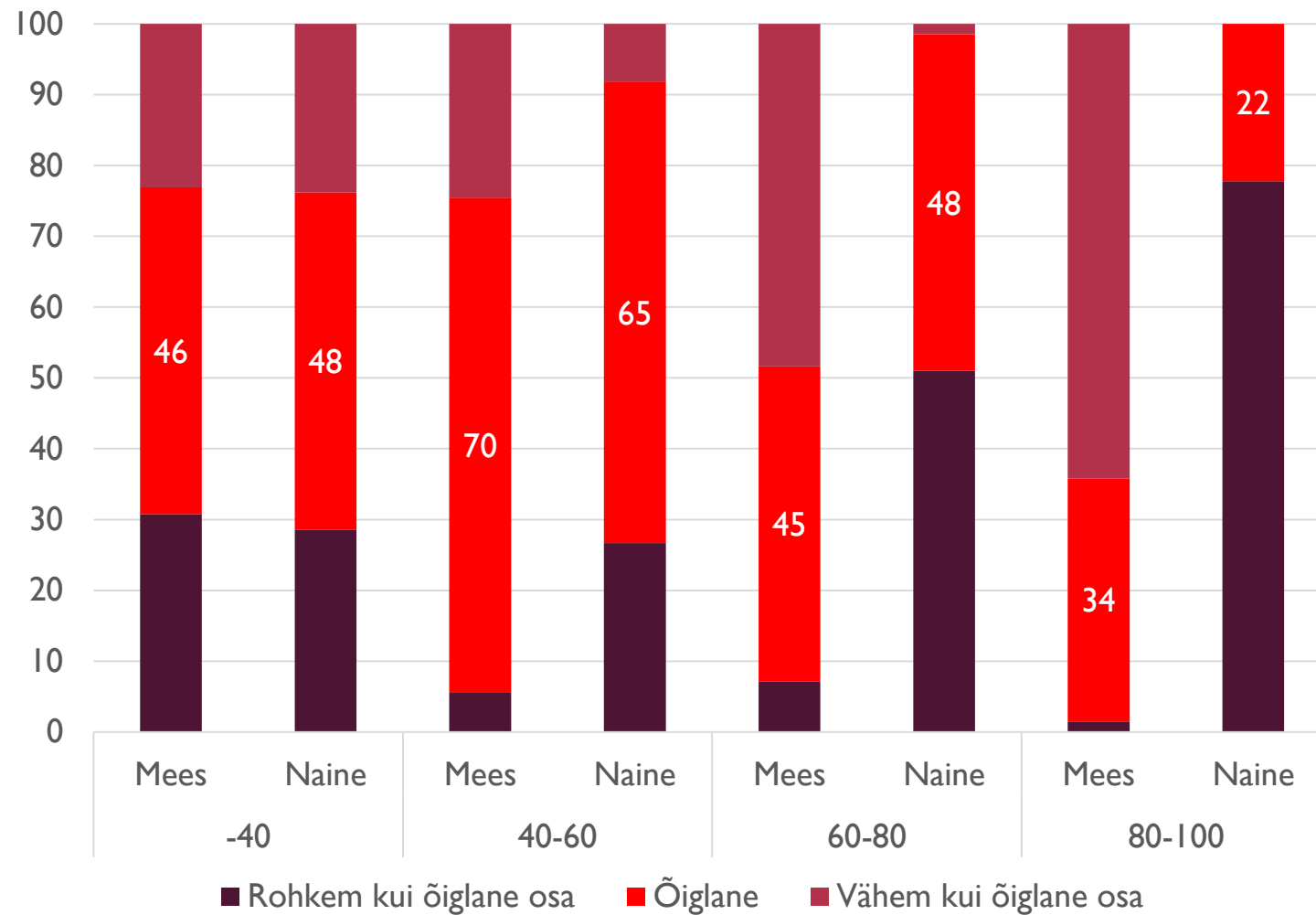

Allikas: ISSP Eesti (2012)

< = KODUSE TÖÖJAOTUSE PARADOKS

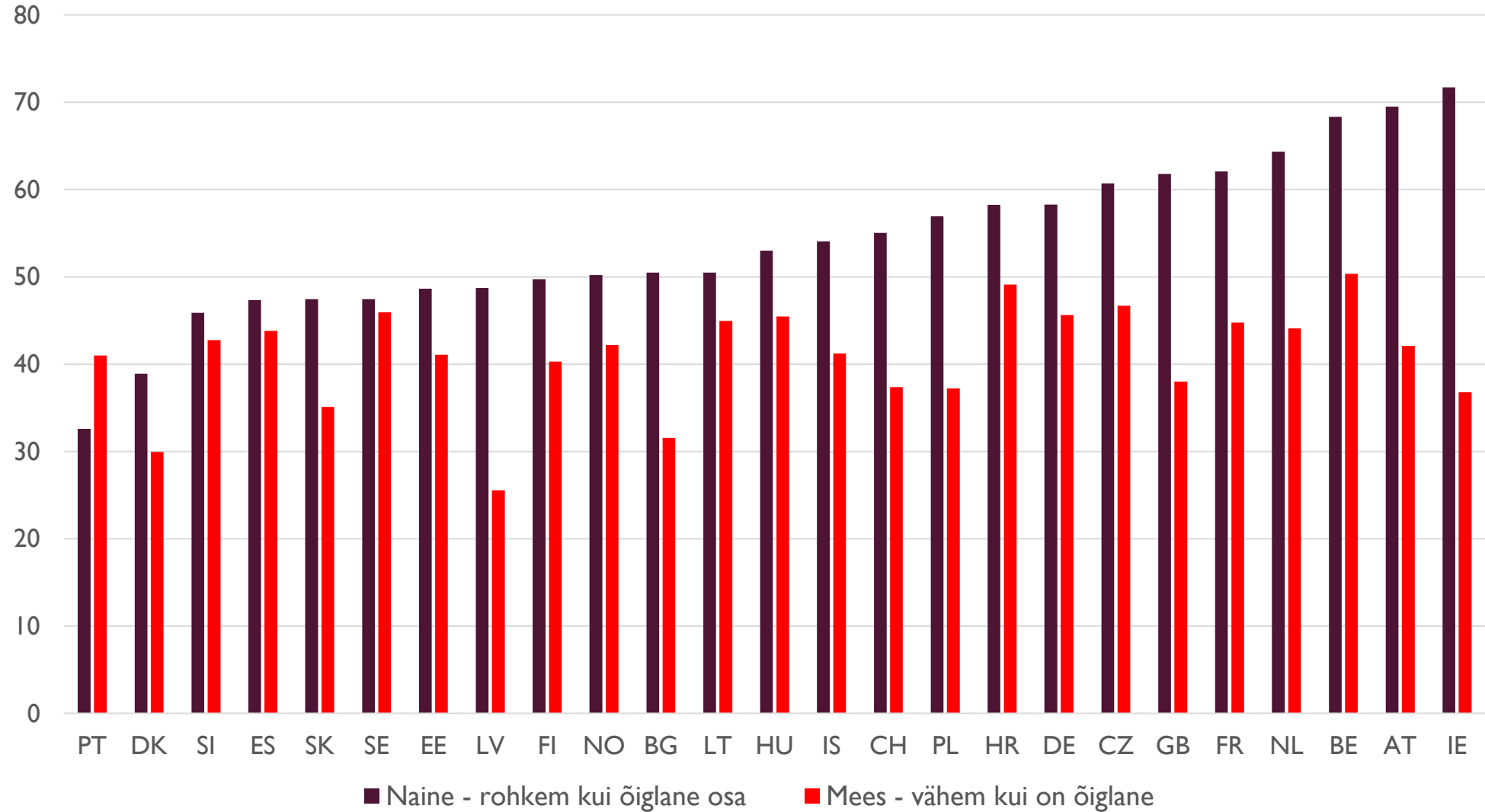
- **Sotsiaalsed normid** mõjutavad nii jaotust ennast kui ka sellega rahulolu
 - Nt Forter & Tratton (2019) uuring Austraaliast, milles leiti:
 - Suurem kodutöödele kulutatud aja hulk vähendas rahulolu;
 - Naiste rahulolu üldises plaanis seotud partneri panusega, samas meeste rahulolu mitte niivõrd;
 - AGA, kui partneri panus ületas ootusi, siis naine enam rahul tööjaotusega üldiselt, kuid üldises plaanis rahulolu pigem langes...
 - Kodutööd on naiste igapäevaelus kesksel kohal
 - Kodutöö ei ole eelistatud tegevuste hulgas
 - Teatud kogus soonormi järgimist kodutööde jaotuse osas võib positiivselt mõjutada naiste rahulolu

Kui õiglaseks hinnatakse oma panust majapidamistööde jaotusesse, kategooria: naise osa (%) kogu tehtud osast

Allikas: ISSP Eesti (2012)

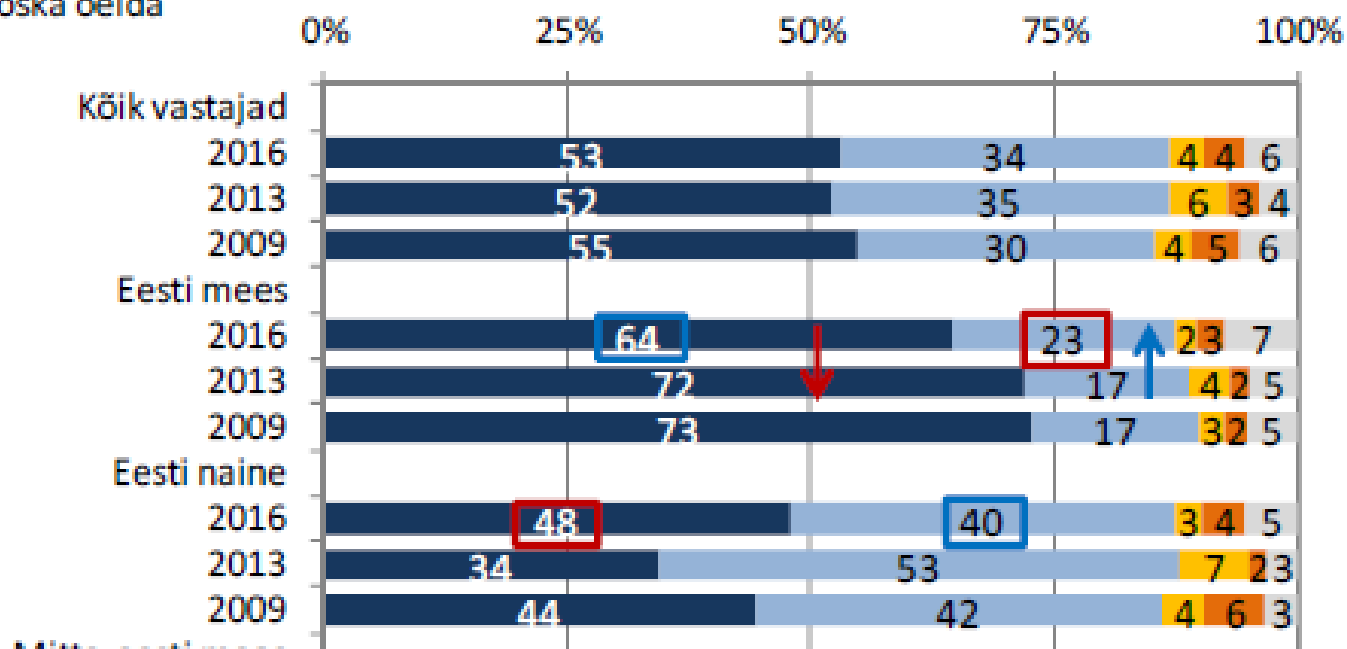
Kui õiglaseks hinnatakse oma panust majapidamistööde jaotusesse (%)

Joonis 43. Mida Te teeksite, kui Teie abikaasa (elukaaslane) teeniks normaalseks äraelamiseks piisavalt ja Teil ei oleks otsest vajadust töötada või tööle minna?

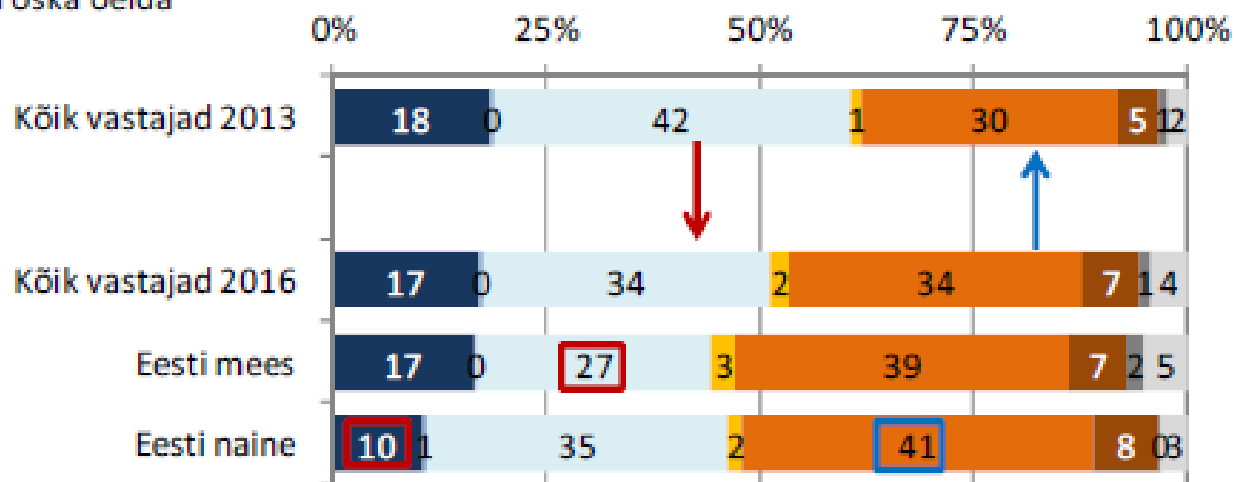
Ajaline võrdlus (2009-2016) soo ja rahvuse ristlõikes (% , n=kõik vastajad)

- Eelistaksin töötada täiskoormusega
- Eelistaksin töötada osalise töökoormusega
- Loobuksin ajutiselt töötamisest
- Loobuksin tasu eest töö käimisest ja oleksin abikaasa (elukaaslase) ülalpeetav
- Ei oska öelda

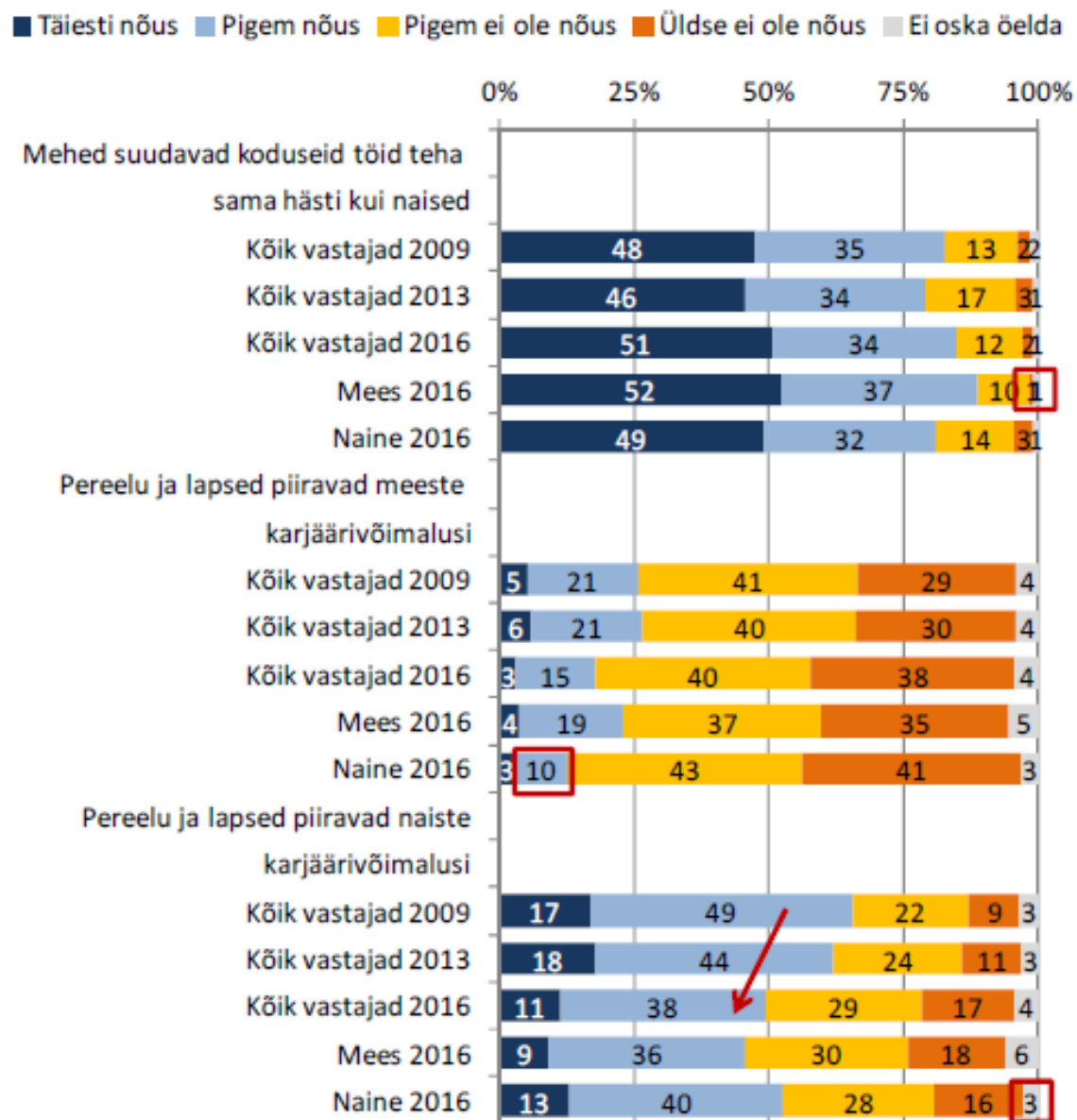

Joonis 44. Kui peres on/oleks koolieelikust (s.t alla 7a) lapsi, siis milline järgnevaist oleks Teie arvates sobivaim elukorraldus? Ajaline võrdlus (2013-2016) ja võrdlus soo ning rahvuse lõikes (% , n=kõik vastajad)

- Ainult mees töötab täisajaga ja naine hoolitseb kodu ning laste eest
- Ainult naine töötab täisajaga ja mees hoolitseb kodu ning laste eest
- Mõlemad töötavad, kuid naine töötab osaajaga ja hoolitseb kodu ning laste eest
- Mõlemad töötavad, kuid mees töötab osaajaga ja hoolitseb kodu ning laste eest
- Mõlemad töötavad täisajaga ja hoolitsevad kodu ning laste eest võrdselt
- Mõlemad töötavad osaajaga ja hoolitsevad kodu ning laste eest võrdselt
- Muu
- Ei oska öelda

Joonis 51. Hinnangud tööd ja pereelu puudutavatele väidetele. Ajaline võrdlus (2009-2016) ning sooline võrdlus (% , n=kõik vastajad)

VÕRDSEMA JAOTUSE POOLE?

- Ajas muutunud võrdsemaks, kuid erinevused siiski püsivad
 - Naised teevad vähem:
 - Naised vähendanud majapidamistöödele kulutatud aega (nt kodumasinad)
 - Mehed teevad rohkem
 - Meeste osalus on suurenenud, kuid pigem selektiivselt (näiteks lastega veedetud aeg, mitte aga majapidamistööd)
- Tegevuste ümberjagamine (naised ja mehed panustavad võrdsemalt)
 - Põhjamaad

KOKKUVÕTTEKS

- Kuigi hariduslik homogaamia (partneritel sama haridustase) on kasvanud ning naised osalevad järjest enam (täis-ajaga) tööturul, siis suurem osa majapidamistöödest ning laste hoiust- ja kasvatuses on endiselt naiste õlul;
 - Kuigi meeste osalus kodustes töödes on üldjoontes kasvanud, siis naised kulutavad endiselt meestest kordi enam aega kodustele töödele;
 - Meeste osaluse kasv on olnud pigem ebaproportsionaalne (erinev kiirus, erinevad tegevused)
- Oluline roll selle seletamisel ka institutsionaalsel (väärtused, normid) kontekstil;
 - Mida me usume, et on õiglane (mida me usume, et on võimalik)
- Konflikt töö- ja pere-elu ühildamise vahel